

Врз основа на член 14 став 1, член 22 став 1 алинеа 3, и член 30 став 1 алинеа 2, од Законот за рамномерен регионален развој (“Службен весник на РСМ” бр. 24/21), член 30 од Правилник за методологија за изработка на планските документи за регионален развој (Службен весник на РСМ бр.219/21) и член 2 став 1 алинеа 3 од Деловникот за работа на Советот за развој на Југозападниот плански регион бр.01-99/1 од 22.07.2021 година, Советот на својата седница одржана на ден 16.03.2022 година го разгледа и усвои следниот:

**ГОДИШЕН АКЦИСКИ ПЛАН ЗА 2022 ГОДИНА
ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА ЗА РАЗВОЈ НА
ЈУГОЗАПАДНИОТ ПЛАНСКИ РЕГИОН**

Вовед

Акцискиот план за реализација на Програмата за развој на Југозападниот плански регион се базира на основните начела утврдени во стратешките документи на национално, регионално и локално ниво. Притоа, ангажманите на институцијата произлегуваат и се поврзани со реализацијата на Програмата за развој на Југозападниот плански регион. Во овој базичен документ за развој на регионот за периодот 2021-2025 г. определени се среднорочните цели, приоритетите и мерките, така што низ овој Акциски план, преку проектите, се подигнува степенот на реализација на самата Програма на Југозападниот плански регион. Програмата за развој на Југозападниот плански регион за периодот 2021-2025 е изработена во текот на 2020 година, и истата е усвоена од Советот за развој на Југозападниот плански регион на почетокот на 2021 година, со претходна согласност од Советот за РРР на РСМ.

Во овој документ се поместени регионалните проекти што Центарот за развој на Југозападниот плански регион ги достави до БРР за 2021/2022 година и за истите се потпишани договори за реализација на крајот на 2021 година.

Исто така наведени се и неколку проектни активности кои се финасираат преку Министерството за земјоделство, шумарство и водостопанство и Агенцијата за финансиска поддршка на земјоделство и рурален развој, за кои се очекуваат повици за предлог проекти во текот на 2022 година.

Составен дел на овој документ се и активностите што се финансирани од Швајцарската Агенција за развој и соработка (СДЦ) во соработка со Министерството за локална самоуправа преку проектот „Одржлив и инклузивен рамномерен регионален развој,, - II фаза на реализација. Имено во рамки на тој проект се предвидени повеќе активности за поддршка на Центарот за развој и Советот за развој на Југозападниот плански регион, како и Грантова шема за инвестициски проекти.

За Бизнис Центарот во рамки на Центарот за развој на ЈЗПР обезбедено е кофинансирање од СДЦ за организирање настани, работилници, ваучерска програма преку ФИТР, промоции и обуки за бизнис секторот.

Со оглед на регионалното значење наведен е и проект за изградба на колектор од Калишта до Радожда кој го спроведува Општина Струга. Исто така наведени се проекти за изработка на техничка документација со кои Центарот планира да аплицира кај Министерството за локална самоуправа за средства од Програмата за конкурентност и надминување диспаритети за 2022 година.

За изработка на Акцискиот план користена е методологија согласно Правилник за изработка на плански документи. При ова активностите се поделени по стратешки цели, приоритети и мерки од Програмата за развој на Југозападниот плански регион 2021-2025. Сите активности се прикажани табеларно и за секоја од нив е наведен проектот, активностите, временската рамка, потребните финансиски средства, индикаторите, партнерите за реализација и изворите на финансирање. Воведена е и родовата перспектива.

Среднорочна цел 1: Унапредување на економијата и родовата еднаквост преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој

Приоритет 1.1 Зголемување на конкурентноста на регионалната економија

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
1.1.4	Поттикнување на можностите за искористување на домашни и странски извори за финансирање на МСП	Бизнис Центар за поддршка и услуги на Бизнис секторот	1.Делување како регионална контактна канцеларија на ФИТР 2.Техничка поддршка и информирање на бизнис секторот за активни повици 3.Ваучерска програма за градење капацитети на бизнис секторот 4.Објавување на листа на можни Владини и други извори за финансирање на бизнис секторот 5. Информирање на бизнисите основани и водени од жени за посебните можности за финансирање достапни	12 месеци	360.000	1.Искористени средства од домашни и странски извори на финансирање 2.Број на започнати нови start-up бизниси 3.Број на МСП основани и водени од жени корисници на домашните и странски извори за финансирање на МЛС	СРЈЗПР, ЦРЈЗПР, ЕЛС, МСП, ФИТР, МЛС, СДЦ

Приоритет 1.2 Јакнење и осовременување на МСП секторот

1.2.4	Поттикнување размена на искуства и знаење помеѓу субјекти од земјата и странство	Бизнис Центар за поддршка и услуги на Бизнис секторот	1.Промовирање успешни претприемач(к)и од регионот / Интервју со претприемач(к)и за споделување успешни приказни/ подготовка на видео клипови промовирани на социјалните мрежи 2.Иницирање и воспоставување соработка со Стопански комори, акселератори, универзитети	12 месеци	120.000	1.Реализирана продажба на традиционални производи 2.Број на вработени во поддржани компании (мажи/жени) 3.Број на фирми кои обезбедиле финансии од разни програми 4.Број на МСП основани и водени од жени кои обезбедиле финансирање од разни програми	ЦРЈЗПР, ЕЛС, Бизнис сектор, МЛС, СДЦ
-------	--	---	---	-----------	---------	---	--------------------------------------

Среднорочна цел 1: Унапредување на економијата и родовата еднаквост преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделството и руралниот развој

Приоритет 1.3 Зголемување на инвестициите во регионот

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
1.3.2	Поттикнување на средби на бизнис заедницата со потенцијални инвеститори	Бизнис Центар за поддршка и услуги на Бизнис секторот	1.Промовирање на Бизнис Центарот на социјалните мрежи, редовни објави на ФБ со информации корисни за фирмите	12 месеци	100.000	1.Број на објави 2.Број на реакции/лајкови 3.Број на коментари	ЦРЈЗПР, ЕЛС, Бизнис сектор, МЛС, СДЦ

Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата

1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Развој на јавна инфраструктура во рурални средини, Инвестиции во локална патна инфраструктура	Изградба на пристапни патишта до обработливо земјиште во ЈЗПР	6 месеци	5.083.374	1.Должина на изведени патишта 2.Број на лица (мажи/жени) корисници на патната инфраструктура 3. Број на лица (мажи/жени) кои имаат подобар пристап до образование, здравство и социјална заштита како резултат на изградената локална патна мрежа	ЦРЈЗПР,МЗШВ Прог.Кап.Субв. За развој на ПР Општини Дебрца, М.Брод
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и др.ек.де	Реконструкција на улица Даме Груев(крак 2, 3 и 4) и дел од ул.Момчило Јорданоиски во Охрид	8 месеци	18.153.851	1.Должина на изведени улици 2.Број на лица (мажи/жени) корисници на патната инфраструктура 3. Број на лица (мажи/жени) кои имаат подобар пристап до образование, здравство и социјална заштита како резултат на изградената локална патна мрежа	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР

Среднорочна цел 1: Унапредување на економијата и родовата еднаквост преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделството и руралниот развој

Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Реконструкција на пешачки улици „27 Март“, Браќа Миладиновци и ул.1 во стариот дел на градот Струга	8 месеци	12.995.663	1. Должина на изведени улици 2. Број на лица (мажи/жени) корисници на патната инфраструктура 3. Број на лица (мажи/жени) кои имаат подобар пристап до образование, здравство и социјална заштита како резултат на изградената локална патна мрежа	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Реконструкција на улица од Центар Жупа до село Бајрамовци	8 месеци	8.000.000	1. Должина на изведени улици 2. Број на лица (мажи/жени) корисници на патната инфраструктура 3. Број на лица (мажи/жени) кои имаат подобар пристап до образование, здравство и социјална заштита како резултат на изградената локална патна мрежа	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
1.4.1	Изградба и реконструкција на патната инфраструктура во регионот	Изградба/реконструкција на патишта во рурални средини во регионот	Изградба/реконструкција на патишта за поврзување на населени места во регионот	8 месеци	23.600.000	1. Должина на изведени/реконструирани сообраќајници 2. Број на лица (мажи/жени) корисници на патната инфраструктура 3. Број на лица (мажи/жени) кои имаат подобар пристап до образование, здравство и социјална заштита како резултат на изградената локална патна мрежа	ЦРЈЗПР, ЕЛС, АФПЗРР, Програма за Рурален развој

Среднорочна цел 1: Унапредување на економијата и родовата еднаквост преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој

Приоритет 1.4 Унапредување на просторот преку развој на инфраструктурата

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
1.4.3	Изградба и осовременување на комуналната инфраструктура во регионот	Изградба на колектор Калишта-Радожда	Изградба на колектор за отпадни води и негово поврзување со ПСОВ Враништа	12 месеци	35.670.000	1. Должина на изведени и реконструирани канализациони системи 2. Број на лица (мажи/жени) корисници на канализациониот систем	Општина Струга, Влада на РСМ, МЖСПП, донатори
1.4.4	Подготовка на техничка документација за инфраструктура	Подготовка на техничка документација за општините во регионот	1. Подготовка на техничка документација за патна инфраструктура 2. Подготовка на техничка документација за комунална инфраструктура 3. Подготовка на техничка документација за енергетска инфраструктура од ОИЕ	10 месеци	6.000.000	1. Должина на патна инфраструктура за која е подготвена техничка документација 2. Должина на комунална инфраструктура за која е подготвена техничка документација 3. Површина на објекти за кои е проектирана енергетска инфраструктура	ЦРЈЗПР, ЕЛС, МЛС, Програма за Конкурентност и надминување диспаратети

Среднорочна цел 2: Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории

Приоритет 2.5 Еднаква достапност на услуги за сите граѓани во регионот

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Организација на настани за подигање на капацитетите на Центарот и Советот за развој	Организација на 3 настани – обуки/работилници (по 1 настан во втор, трет и четврт квартал)	9 месеци	85.000	1.Број на одржани настани 2.Број на учесници (мажи/жени) на настаните	ЦРЈЗПР, ЕЛС, Совет за развој ЈЗПР, МЛС, СДЦ
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Организација на регионални форуми	1.Организирање 2 форуми за Грантова шема на СДЦ 2.Организација на 2 форуми за Програма за РРР на МЛС/БРР	8 месеци	536.000	1.Број на учесници (мажи/жени) на форумите 2.број на генерирани проектни идеи кои одговараат на потребите на мажите / жените 3.Број на изработени концепти	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, СДЦ, БРР, Проектна единица ОИРРР
2.5.1	Подигнување на квалитетот на социјални услуги и достапност за сите категории граѓани	Инвестициски проект со елементи на социјална инклузија и дигитализација	Инфраструктурни зафати, социјална инклузија и дигитализација	18 месеци	15.000.000	1.Број на корисници на изградена/реконструирана инфраструктура 2.Број на корисници (мажи/жени) од ранливи категории	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, СДЦ, Проектна единица ОИРРР
2.5.4	Социјална инклузија за социјално исклучени категории граѓани преку отворање дневни центри за згрижување	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Реновирање на објектите за одмор, опоравка и рекреација за лица со телесен инвалидитет во Охрид (ГО Мобилност)	8 месеци	1.775.784	1.Број на лица (мажи / жени) што ги користат објектите на годишно ниво 2.Површина на реконструирани објекти 3.Процент на лица со посебни потреби што ги користат објектите	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР

Среднорочна цел 3: Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР

Приоритет 3.3 Поттикнување и развој на алтернативни форми на туристички активности и услуги

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
3.3.5	Развој на локални бизниси како поддршка за туристичките активности во внатрешноста во регионот	Поддршка на регионалниот економски развој преку туризмот, културата и другите економски дејности	Партерно уредување околу реконструираниот објект – Туристички центар во Вевчани	10 месеци	4.627.263	1.Површина на уреден простор 2.Остварен промет од туристички активности во рурални средини 3. Број на корисници (мажи/жени) на туристичкиот центар во вевчани	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
3.5.1	Воспоставување на интегриран регионален систем за управување со отпад	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Набавка на садови за собирање и селектирање на отпад во општина Пласница	8 месеци	960.000	1.Број на набавени садови за селектирање отпад 2.Број на население кое користи садови за селектирање отпад 3. Број на обучени/информирани лица (мажи/жени) за селектирање на отпад	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
3.5.5	Мерки за заштита од загадување на водите	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Доизградба на канал Песјак за прифаќање и одведување на атмосферски води и паралелно доизградба на фекална канализација во Општина Мак. Брод	8 месеци	2.288.551	1.Должина на изградени/реконструирани канали за одведување атмосферски 2.Должина на изградена фекална канализација 3. Број на лица (мажи/жени) корисници на канализациониот систем	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
3.6.2	Намалување на користењето на фосилните горива како енергенси во индустријата и домаќинствата	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Реновирање и систем за централно греење на противпожарен објект од регионално значење со енергетски ефикасни мерки во Дебар	8 месеци	4.629.548	1.Површина на реновирани јавни објекти 2.Број на извршени мерки за подобрена ЕЕ 3.Капацитет на инсталиран систем за греење	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР

Среднорочна цел 3: Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР

Приоритет 3.6 Подобрување на енергетската ефикасност и искористување на обновливи извори на енергија

Р.бр	Мерка	Проекти	Активности	Траење	Износ	Индикатори	Партнери/Финанс
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Енергетска ефикасност и реконструкција на ОУ "Фаик Коница", подрачно училиште во село Бачишта, Општина Кичево	8 месеци	6.188.573	1.Површина на реконструиран објект 2.Број на извршени мерки за подобрена ЕЕ	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР
3.6.3	Подобрување на енергетската ефикасност на јавните објекти	Подобрена енергетска ефикасност во јавните објекти и намалување на загадувањето на животната средина во ЈЗПР	Доизградба на Дом во с. Требеништа – втора фаза, Општина Дебрца	8 месеци	3.500.000	1.Површина на реконструиран објект 2.Број на извршени мерки за подобрена ЕЕ	ЦРЈЗПР, ЕЛС во ЈЗПР, МЛС, БРР

Потребни средства за реализација

Р.бр	Среднорочна цел	Износ во МКД	Износ во Евра
1	Унапредување на економијата и родовата еднаквост преку користење на компаративните предности на човечките и материјалните ресурси, подобрување на инфраструктурата, инвестициска активност во МСП со нови технологии, знаење и иновативност, пристап до финансии и одржливост на животната средина, земјоделието и руралниот развој	110.082.888	1.789.966
2	Конкурентно образование според потребите на локалните заедници, бизнис заедницата и пазарот на трудот, унапредување на родовата еднаквост и подобрување на пристапот до образование и социјални услуги на граѓаните, во насока на намалување на одлив на млади и депопулација, со продуктивно вработување и социјална згриженост на деца, изнемоштени и социјално зависни лица и ранливи категории	17.396.784	282.874
3	Унапредениот туризам, природното и културното наследство, заштитената животна средина и користењето на обновливите извори на енергија се фактори за препознатлив одржлив развој во ЈЗПР	22.193.935	360.877
	ВКУПНО	149.673.607	2.433.717

Интеракција помеѓу партнерите во спроведување на програмата

Реализацијата на Програмата, преку мерките и активностите, треба да придонесе кон подобрување на квалитетот на живот на населението во Југозападниот плански регион. Тоа подразбира подобрување на инфраструктурата, создавање на услови за отворање на нови бизниси, подигнување на економските можности на населението, намалување на иселувањето од руралните во урбаните средини, и од урбаните средини во странство. Рамномерниот регионален развој во целина треба да се почувствува во општините во рамки на Југозападниот плански регион, преку нивниот вкупен економски и општествен развој.

Партнерите особено претставниците на општините од регионот се перманентно активно вклучени во реализација на Програмата особено во текот на имплементација на проектните активности. Исто така сите партнери и засегнати страни од регионот се вклучени во процесот од самиот почеток со тоа што преку форумски сесии идентификуваат проблеми и потреби и предлагаат решенија преку проектни активности кои се во согласност со Програмата за развој на Југозападниот плански регион. Општините на чија територија се одвиваат проектни активности секогаш имаат претставници кои се дел од проектниот тим, и даваат свој придонес од почеток на активностите (воведување во работа на економски оператори) па све до завршување при што се прави технички прием и се потпишува записник. Кога се во прашање градежни зафати општините го обезбедуваат надзорот на градба и со тоа се клучен фактор при реализација на таков тип на активности. Кога се реализираат активности од типот услуги за подготовка на техничка документација тогаш општините го подготвуваат делот од проектната задача за нивната територија но и во текот на изработката се постојано вклучени и активни.

На овој начин со така активна интеракција со партнерите се обезбедува позитивно влијание во развојот на општините а тоа се одразува и на општиот раст на Југозападниот регион и државата. Програмата претставува основа за подинамична меѓуопштинска соработка, подобрување на нивните релации со опкружувањето и соработка со другите плански региони. Со вклучувањето на сите расположливи капацитети на регионално ниво треба да дојде до намалување на социјалните разлики на општините, регионот во целина, како и помеѓу урбаните и руралните средини.

Начин на информирање на јавноста

Центарот за развој на Југозападниот плански регион за сите свои активности редовно ја информира јавноста преку ВЕБ страната www.southwestregion.mk. Исто така преку ФБ профилот на Центарот редовно се даваат информации за активностите на Центарот, и за активностите на општините во рамки на регионот. ФБ профилот се користи и за редовна комуникација со бизнис секторот каде се споделуваат информации за можности за финансирање, за техничка помош при подготовка на апликации и обезбедување ментори. На ФБ профилот од Центарот се споделуваат и информации во форма на успешни приказни на бизниси од регионот кои имаат за цел да ги поттикнат и останатите особено младите и жените од регионот да отпочнат свои бизниси.

Покрај ова, Центарот сите важни информации ги споделува со партнерите и преку електронска пошта, организирање инфо настани, и поединечни средби со заинтересирани страни. Секако за информирање на јавноста се користат и локалните, регионалните и националните медиуми во пишана и електронска

форма. Центарот посветува особено внимание за да ги претстави сите свои активности на најтранспарентен начин, со што ќе овозможи вклучување на што поголем број на учесници од регионот во спроведување на Програмата за развој на Југозападниот плански регион.

Анализа на ризикот

Последните две години целиот свет се соочува со пандемијата од COVID 19, а заради тоа и Југозападниот плански регион имаше застој и проблеми заради бројните рестрикции. Со оглед на фактот што пандемијата е сеуште присутна и никој со сигурност не може да каже кога ќе заврши, и во текот на 2022 година овој ризик останува. Како во изминатиот период, така и во текот на оваа година ќе се користат алтернативни начини/активности согласно дадени протоколи од Министерството за здравство, но тоа во секој случај ги ограничува можностите за целосна реализација на планираното.

Исто така негативно влијание може да има и политичката состојба во земјата бидејќи може да предизвика одолговлекување во носење на важни одлуки кои се од витално значење за работењето и функционирањето на сите чинители кои користат буџетски и донаторски средства.

Како ризик во спроведување на Програмата, може да се сметаат и временски непогоди или природни катастрофи кои се непредвидливи, а можат значително да го нарушат процесот на реализација на проектни активности.

Спроведувањето на Програмата може да има намален ефект доколку не се обезбедат доволно финансиски средства за реализација на проектни активности. Пандемијата и енергетската криза донесоа значително покачување на цените на стоките, услугите и работите, така што при спроведување на проекти кои биле аплицирани пред подолго време може да се соочиме со недостаок на средства заради разлика помеѓу планираните и актуелните цени.